

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Ισότητα

**Βιώνεις την ισότητα
περισσότερο από εμένα;**

2.1 Διαφορές και ομοιότητες

Είμαστε ίσοι; Είμαι διαφορετικός;

2.2. Η ιστορία της Βέσνα

Πώς θα αντιδρούσαμε αν αυτό συνέβαινε σε εμάς;

2.3 Ισότητα ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες;

Ποια πρέπει να είναι η μεταχείριση αντρών και γυναικών;

2.4. Κοινωνική δικαιοσύνη

Πώς θα έπρεπε να αντιμετωπίζουμε τις ανισότητες;

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Ισότητα

Βιώνεις την ισότητα περισσότερο από εμένα;

Η ισότητα ως έννοια αναγνωρίζει ότι όλοι, ανεξάρτητα από ηλικία, φύλο, γένος, θρησκεία, εθνικότητα, κ.λπ., έχουν τα ίδια δικαιώματα.

Το προοίμιο της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αρχίζει με τις λέξεις “η αναγνώριση της έμφυτης αξιοπρέπειας και των ίσων και αναφαίρετων δικαιωμάτων όλων των μελών της ανθρώπινης οικογένειας είναι η βάση της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο”. Η έννοια της ιδιότητας του πολίτη δεν μπορεί να διαχωριστεί από τα θέματα της ισότητας. Η ύπαρξη ανισοτήτων μέσα ή ανάμεσα στις κοινωνίες εμποδίζει την αποτελεσματική ιδιότητα του πολίτη. Γι' αυτό η έννοια της ισότητας βρίσκεται στο επίκεντρο της εκπαίδευσης για τη δημοκρατική ιδιότητα του πολίτη. Επομένως, πρέπει να ασχολείται με την έννοια της ισότητας και να ενδυναμώνει τα άτομα να αντιδρούν σε κάθε μορφή διάκρισης.⁶

Η ετερότητα συνεπάγεται την υπέρβαση της ιδέας της ανοχής προς την κατεύθυνση του πραγματικού σεβασμού και της εκτίμησης της διαφορετικότητας. Είναι κεντρική στην έννοια του πλουραλισμού και της πολυπολιτισμικότητας, και ως τέτοια, αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της EDC. Γι' αυτό η EDC πρέπει να δίνει ευκαιρίες για εξέταση των αντιλήψεων και αμφισβήτηση των προκαταλήψεων των στερεοτύπων. Πρέπει επίσης να διασφαλίζει ότι η διαφορετικότητα γίνεται με χαρά αποδεκτή σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο κοινοτήτων.⁷

Η αλληλεγγύη μπορεί να θεωρηθεί ως ικανότητα του ατόμου να μετακινηθεί πέρα από το δικό του χώρο και να αναγνωρίσει και να είναι έτοιμο να δράσει για την υπεράσπιση και προώθηση των δικαιωμάτων των άλλων. Είναι επίσης βασική έννοια της EDC προσπαθώντας να εφοδιάσει τα άτομα με τη γνώση, τις δεξιότητες και τις αξίες που απαιτούνται για να ζουν εντός των κοινοτήτων τους. Όπως ήδη αναφέρθηκε, οι πράξεις αλληλεγγύης είναι στενά συνδεδεμένες με την ιδέα της δράσης. Όμως, είναι τόσο θέμα νοοτροπίας όσο και θέμα συμπεριφοράς.⁸

Η προκατάληψη είναι μια κρίση που κάνουμε για κάποιον ή κάποιους χωρίς πραγματικά να τους γνωρίζουμε. Οι προκαταλήψεις μπορεί να είναι αρνητικές ή θετικές. Αποτελούν μέρος της διαδικασίας κοινωνικοποίησης και είναι δύσκολο να τροποποιηθούν ή να απαλειφθούν. Είναι επομένως απαραίτητο να έχουμε επίγνωση της ύπαρξής τους.

Η διάκριση μπορεί να γίνεται άμεσα ή έμμεσα. Η άμεση διάκριση χαρακτηρίζεται από τις προθέσεις προς ένα άτομο ή μια ομάδα, όπως ένας εργοδότης που απορρίπτει τις αιτήσεις για εργασία ατόμων που είναι Ρομά ή μια εταιρία που δε νοικιάζει διαμερίσματα σε μετανάστες. Η έμμεση διάκριση επικεντρώνεται σε μια πολιτική ή ένα μέτρο. Συμβαίνει όταν μια φαινομενικά ουδέτερη κατάσταση, κριτήριο ή πρακτική τοποθετεί ένα άτομο ή μια συγκεκριμένη μειονότητα σε μια εκ προοιμίου μειονεκτική θέση. Τα παραδείγματα μπορούν να κυμανθούν από το απαιτούμενο ύψος για να γίνει κάποιος πυροσβέστης (οπότε αποκλείονται περισσότερες γυναίκες από άντρες), το πολυκατάστημα που δεν προσλαμβάνει γυναίκες που φοράνε μακριές φούστες, μέχρι την υπηρεσία ή το σχολείο που δεν επιτρέπει την είσοδο ή την παρακολούθηση σε γυναίκες με μαντήλα. Αυτοί οι κανόνες, θεωρητικά ουδέτεροι όσο αφορά στην εθνικότητα ή τη θρησκεία, μπορεί να βάλουν σε μειονεκτική θέση άτομα μιας μειονότητας ή θρησκείας που φορούν μακριές φούστες ή μαντήλα.⁹

Ο όρος “γένος” αναφέρεται στους κοινωνικούς ρόλους ανδρών και γυναικών που αποδίδεται με βάση το φύλο. Οι ρόλοι των φύλων εξαρτώνται από το κοινωνικοοικονομικό, πολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο και επηρεάζονται από παράγοντες όπως η φυλή, η εθνικότητα, η τάξη, ο σεξουαλικός προσανατολισμός και

6. Από “Ενα γλωσσάρι όρων της εκπαίδευσης για δημοκρατική ιδιότητα του πολίτη”, Karen O’Shea, Συμβούλιο της Ευρώπης, DGIV/EDU/CIT (2003) 29.

7. Ομοίως.

8. Ομοίως.

9. Ομοίως.

η ηλικία. Οι ρόλοι των φύλων μαθαίνονται, και παρουσιάζουν διαφορές ανάμεσα στους πολιτισμούς.¹⁰ Αντίθετα με το βιολογικό φύλο του ατόμου, οι ρόλοι των φύλων αλλάζουν.¹¹

Τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα σχετίζονται με τις απαιτούμενες συνθήκες για την ανάπτυξη του ατόμου και την παροχή ενός ικανοποιητικού επιπέδου ζωής. Συχνά καλούμενα ως ανθρώπινα δικαιώματα “δεύτερης γενιάς”, αυτά τα δικαιώματα είναι δύσκολο να ενισχυθούν, καθώς θεωρούνται συνδεδεμένα με τους διαθέσιμους πόρους. Περιλαμβάνουν δικαιώματα όπως στην εργασία, το δικαίωμα στην εκπαίδευση, στην ξεκούραση και το δικαίωμα σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης. Αυτά τα δικαιώματα περιγράφονται διεθνώς στο Σύμφωνο Οικονομικών και Κοινωνικών Δικαιωμάτων, το οποίο υιοθετήθηκε από τη Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 1966.¹¹

Διαφορετικοί άνθρωποι έχουν πολύ διαφορετικές απόψεις και στάσεις για το πώς πρέπει η κοινωνία να εφαρμόζει την κοινωνική δικαιοσύνη. Αυτές οι απόψεις και στάσεις μπορούν να διακριθούν σε τρεις κατηγορίες:

- Δαρβινιστές, θεωρούν ότι τα άτομα είναι απολύτως υπεύθυνα για τα προβλήματά τους και πρέπει να τα αντιμετωπίζει ο καθένας μόνος του. Εκτιμούν ότι οι άνθρωποι χρειάζονται κίνητρα για να προσπαθούν περισσότερο. Οι δαρβινιστές τείνουν να μένουν εκτός της αρένας της κοινωνικής πολιτικής.
- Συμπαθούντες, αισθάνονται συμπόνια για αυτούς που υποφέρουν και επιθυμούν να κάνουν κάτι για να απαλύνουν τον πόνο τους. Θεωρούν τα κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα περισσότερο επιθυμητούς πολιτικούς στόχους παρά ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτό συχνά καταλήγει σε μια συγκαταβατική προσέγγιση προς τους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν δύσκολες κοινωνικές καταστάσεις.
- Αιτούντες δικαιοσύνη, ανησυχούν ότι οι άνθρωποι αντιμετωπίζονται με αδικία, κυρίως ως αποτέλεσμα κυβερνητικών αποφάσεων. Πιστεύουν ότι πρέπει να αλλάξουν τα πολιτικά και οικονομικά συστήματα για να μην υπάρχει φτώχεια.¹²

10. Ομοίωση.

11. Από το “A glossary of terms for education for democratic citizenship”, Karen O’Shea, Council of Europe, DGIV/EDU/CIT (2003) 29.

12. Από το “Duties sans Frontières. Human rights and global social justice”, International Council of Human Rights Policy.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Ισότητα

Βιώνεις την ισότητα περισσότερο από εμένα;

Τίτλος μαθ/τος	Μαθησιακοί στόχοι	Εργασίες μαθητών	Υλικά	Μέθοδοι
Μάθημα 1: Διαφορές και ομοιότητες	Οι μαθητές εξηγούν τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στους ανθρώπους. Εκτιμούν την ισότητα και τη διαφορά.	Οι μαθητές ανακαλύπτουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στους ανθρώπους. Συζητούν τις συνέπειες της διαφορετικότητας.	Τετράδια ή φύλλα χαρτιού και μολύβια για ατομική εργασία. Αν αποφασιστεί να γίνει επέκταση της δραστηριότητας, οι ομάδες θα χρειαστούν μεγάλα φύλλα χαρτιού και μαρκαδόρους.	Ατομική εργασία και εργασία σε μικρές ομάδες.
Μάθημα 2: Η ιστορία της Βέσνα	Οι μαθητές συνειδητοποιούν την ύπαρξη προκατάληψης και διάκρισης στην κοινωνία. Είναι ικανοί να κατανοήσουν την άποψη των θυμάτων διάκρισης.	Οι μαθητές συζητούν την περίπτωση μιας διάκρισης και την συγκρίνουν με την κατάσταση στη χώρα τους.	Προαιρετικά, αντίγραφο από το φυλλάδιο μαθητή 2.1.	Ομαδική εργασία με βάση το κείμενο.
Μάθημα 3: Ισότητα ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες	Οι μαθητές είναι σε θέση να αντιδράσουν σε καταστάσεις διάκρισης.	Οι μαθητές μελετούν πώς οι ίδιοι, και γενικά η κοινωνία, αντιμετωπίζει τις γυναίκες.	Αντίγραφο μιας ιστορίας από το φυλλάδιο μαθητή 2.2 για κάθε ομάδα τεσσάρων ή πέντε μαθητών.	Ομαδική εργασία μικρών ομάδων.
Μάθημα 4: Κοινωνική δικαιοσύνη	Οι μαθητές συνειδητοποιούν τις σχετικές με το φύλο διακρίσεις που υπάρχουν στην κοινωνία.	Οι μαθητές συζητούν περιπτώσεις απονομής δικαιοσύνης. Ξανασκέφτονται ολόκληρη την ενότητα.	Αντίγραφα του φυλλαδίου μαθητή 2.3, χωρισμένα σε τμήματα για κάθε ζευγάρι μαθητών (προαιρετικό).	Εργασία κριτικής σκέψης ανά ζεύγη.

Μάθημα 1**Διαφορές και ομοιότητες****Είμαστε ίσοι; Είμαι διαφορετικός;**

Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές εξηγούν τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στους ανθρώπους. Έκτιμούν την ισότητα και την διαφορά.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές ανακαλύπτουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στους ανθρώπους. Συζητούν τις συνέπειες της διαφορετικότητας.
Υλικά	Τετράδια ή φύλλα χαρτιού και μολύβια για ατομική εργασία. Αν αποφασιστεί να γίνει επέκταση της δραστηριότητας, οι ομάδες θα χρειαστούν μεγάλα φύλλα χαρτιού και μαρκαδόρους.
Μέθοδοι	Ατομική εργασία και εργασία σε μικρές ομάδες. Συζήτηση στην ολομέλεια.

Το μάθημα

Οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες των τεσσάρων ή πέντε. Κάθε ομάδα χρειάζεται χαρτί και μολύβι.

Ο/η εκπαιδευτικός εδηγεί ότι πρόκειται να θέσει ερωτήσεις που πρέπει να απαντηθούν με ναι ή όχι. Ζητιέται από τους μαθητές να γράψουν τα γράμματα από το Α ως το Ρ οριζόντια, με αλφαριθμητική σειρά, αφήνοντας χώρο από κάτω. Το ίδιο μπορεί να κάνει ο/η εκπαιδευτικός στον πίνακα.

Παράδειγμα

Ερωτήσεις: A B Γ Δ E ΣΤ

Απαντήσεις: 1 0 1 0 1

Ο/η εκπαιδευτικός θέτει μια σειρά ερωτήσεων (από το Α ως το Ρ) από τη Λίστα Α, και οι μαθητές σημειώνουν ατομικά τις απαντήσεις τους με 1 (“ναι”) ή 0 (“όχι”). Ο/η εκπαιδευτικός λέει στους μαθητές ότι ακόμα και αν έχουν αμφιβολίες για κάποιες από τις απαντήσεις τους, πρέπει να γράψουν την απάντηση που θεωρούν πιο σωστή.

Λίστα Α	Λίστα Β
<p>1) Είσαι γυναίκα;</p> <p>2) Έχεις επισκεφτεί περισσότερες από μία ξένες χώρες;</p> <p>3) Σου αρέσει να κάνεις κάποια αθλήματα;</p> <p>4) Παιζεις κάποιο μουσικό όργανο;</p> <p>5) Έχεις καστανά μάτια;</p> <p>6) Ζουν και οι δυο γιαγιάδες σου;</p> <p>7) Φοράς γυαλιά;</p> <p>8) Σου αρέσει να βρίσκεσαι στην εξοχή;</p> <p>9) Είσαι ήρεμο άτομο;</p> <p>10) Είσαι μάλλον ψηλός/ή (πάνω από το μέσο όρο);</p> <p>11) Είσαι μάλλον μελαγχολικό άτομο (πάνω από το μέσο όρο);</p> <p>12) Αρρωσταίνεις εύκολα;</p> <p>13) Σου αρέσει να ταξιδεύεις;</p> <p>14) Σου αρέσει να πηγαίνεις στο κομμωτήριο;</p> <p>15) Σου αρέσει να ασχολείσαι με τον Η/Υ;</p> <p>16) Φοβάσαι τα ύψη;</p> <p>17) Σου αρέσει περισσότερο το καφέ από το μπλε;</p> <p>18) Σου αρέσει το σχέδιο/ή ζωγραφική;</p>	<p>1) Αισθάνεσαι πάντα χαρούμενος/η;</p> <p>2) Έχεις νύχια;</p> <p>3) Είσαι σε θέση να σκεφτείς λίγο;</p> <p>4) Γεννήθηκες από μια μητέρα;</p> <p>5) Μπορείς να πετάξεις χωρίς εξοπλισμό (όπως ένα πουλί);</p> <p>6) Μπορείς να ζήσεις χωρίς να πίνεις τίποτα;</p> <p>7) Αναπνέεις;</p> <p>8) Ζεις μέσα στο νερό;</p> <p>9) Έχεις αισθήματα;</p> <p>10) Είναι το αίμα σου πράσινο;</p> <p>11) Έχεις πέσει κάτω ποτέ;</p> <p>12) Μπορείς να δεις μέσα από τους τοίχους;</p> <p>13) Μπορείς να επικοινωνείς με τους άλλους;</p> <p>14) Σου αρέσει ο καλός καιρός;</p> <p>15) Θα προτιμούσες να μη συναντάς ανθρώπους;</p> <p>16) Έχεις γλώσσα;</p> <p>17) Μπορείς να περπατάσεις στο νερό (όπως κάποια έντομα);</p> <p>18) Αισθάνεσαι κούραση μερικές φορές;</p>

Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τον εκπρόσωπο κάθε ομάδας να γράψει της απαντήσεις της Λίστας Α στον πίνακα. Κατόπιν ζητά από τους μαθητές να συγκρίνουν τις απαντήσεις που έχουν δοθεί με τις δικές τους. Υπάρχουν διαφορές; Μπορούν να συνοψίσουν αυτές τις διαφορές;

Μετά ο/η εκπαιδευτικός ζητά να απαντήσουν στη δεύτερη σειρά ερωτήσεων, από τη Λίστα Β. Πάλι, ο εκπρόσωπος κάθε ομάδας γράφει τις απαντήσεις στον πίνακα, κάτω από τα γράμματα της αλφαβήτου.

Γιατί δεν υπάρχει σχεδόν καμιά διαφορά μεταξύ των ομάδων αυτή τη φορά; Ο/η εκπαιδευτικός ρωτά αν θα μπορούσαν να προσθέσουν και άλλα πράγματα κοινά μεταξύ των ομάδων.

Για επέκταση της δραστηριότητας, ο/η εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές ένα μεγάλο φύλο χαρτιού και ένα μαρκαδόρο. Η εργασία είναι η ακόλουθη:

1. Βρείτε τρία παραδείγματα περιπτώσεων που είναι ευχάριστο να είσαι ίδιος με άλλους ανθρώπους. Εξηγείστε γιατί είναι ευχάριστο να είσαι ίδιος.
2. Βρείτε τρία παραδείγματα περιπτώσεων που είναι ευχάριστο να είσαι διαφορετικός από τους άλλους ανθρώπους. Εξηγείστε γιατί είναι ευχάριστο να είσαι διαφορετικός.

Αν είναι απαραίτητο, ο/η εκπαιδευτικός δείχνει το πλαίσιο σκέψης που θα βοηθήσει τους μαθητές να δομήσουν τα αποτελέσματα τους.

Περιπτώσεις στις οποίες είναι ευχάριστο να μην διαφέρεις	Γιατί;
a)	a)
β)	β)
γ)	γ)

Περιπτώσεις που είναι ευχάριστο να είσαι διαφορετικός	Γιατί;
a)	a)
β)	β)
γ)	γ)

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να βρουν τρία παραδείγματα περιπτώσεων που είναι δυσάρεστο να είσαι διαφορετικός από τους άλλους. Και πάλι, θα πρέπει να εξηγήσουν το λόγο. Τι είδους συναισθήματα προκαλεί αυτό;

Περιπτώσεις που είναι δυσάρεστο να είσαι διαφορετικός	Γιατί;
a)	a)
β)	β)
γ)	γ)

Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός ρωτά τους μαθητές ποιες ομάδες “διαφορετικών” έχουν μερικές φορές κακή αντιμετώπιση, και από ποιους.

Ομάδες ανθρώπων που συχνά αντιμετωπίζουν κακή συμπεριφορά	Από ποιους;
a)	a)
β)	β)
γ)	γ)

Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από κάθε ομάδα να παρουσιάσει τις απαντήσεις της. Στη συνέχεια θα διερευνηθεί ποια δικαιώματα καταπατώνται στις περιπτώσεις που παρουσιάστηκαν. Για αυτό τον λόγο, δίνεται στις ομάδες το φυλλάδιο 5.2: Λίστα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μάθημα 2

Η ιστορία της Βέσνα

Πώς θα αντιδρούσαμε αν αυτό συνέβαινε σε εμάς;

Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές συνειδητοποιούν την ύπαρξη προκαταλήψεων και διακρίσεων στην κοινωνία. Είναι σε θέση να κατανοούν την άποψη των θυμάτων διάκρισης, και να αντιδρούν σε περιπτώσεις διάκρισης.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές συζητούν την περίπτωση μιας διάκρισης και τη συγκρίνουν με την κατάσταση στη χώρα τους.
Υλικά	Αντίγραφο από το φυλλάδιο μαθητή 2.1. (με ερωτήσεις) για κάθε μαθητή.
Μέθοδοι	Ομαδική εργασία με βάση το κείμενο.

Εννοιολογική μάθηση

Η διάκριση είναι μια διαδεδομένη μορφή συμπεριφοράς στην κοινωνία. Όχι μόνο οι αρχές, αλλά και πολλοί οργανισμοί και μεμονωμένα άτομα εμπλέκονται σε αυτό. Ξεκινώντας με μια πραγματική ιστορία διάκρισης, το μάθημα δίνει στους μαθητές την ευκαιρία να σκεφτούν για την δική τους συμπεριφορά.

Το μάθημα

Ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει δυνατά το φυλλάδιο 2.1 ή δίνει στους μαθητές αντίγραφο για να το διαβάσουν μόνοι τους.

Η ιστορία της Βέσνα

Η Βέσνα, μία Ρομά, περιγράφει το περιστατικό που της συνέβη:

“Είδα μια αγγελία για πωλήτρια στη βιτρίνα ενός καταστήματος ρούχων. Ζητούσαν άτομο μεταξύ 18 και 23. Είμαι 19, έτσι πήγα και ρώτησα την υπεύθυνη για την δουλειά. Μου είπε να ξαναπάω σε δυο μέρες γιατί δεν υπήρχαν ακόμα πολλές αιτήσεις για την δουλειά.

Ξαναπήγα δύο φορές και μου είπε πάλι το ίδιο. Περίπου μια βδομάδα αργότερα ξαναπήγα στο κατάστημα. Η αγγελία για τη δουλειά ήταν ακόμα στη βιτρίνα. Η υπεύθυνη ήταν πολύ απασχολημένη για να με δει, αλλά μου είπαν ότι το κενό έχει καλυφθεί.

Όταν έφυγα από το μαγαζί, ήμουν τόσο συγχυσμένη που ζήτησα από μια φίλη μου, όχι Ρομά, να πάει και να ρωτήσει για την δουλειά. Όταν γύρισε μου είπε πως της είχαν πει να πάει για συνέντευξη την Δευτέρα.”

Όταν οι μαθητές θα έχουν ακούσει ή διαβάσει την ιστορία, ο/η εκπαιδευτικός θα τους χωρίσει σε ομάδες των τεσσάρων ή πέντε ατόμων και θα συζητήσουν τις παρακάτω ερωτήσεις (οι ερωτήσεις περιλαμβάνονται στο φυλλάδιο¹ αν η ιστορία έχει διαβαστεί από τον/την εκπαιδευτικό, τότε οι ερωτήσεις θα γραφτούν στον πίνακα):

- Πώς θα αισθανόσασταν αν αυτό που συνέβη στη Βέσνα συνέβαινε σε εσάς; Πώς θα αντιδρούσατε αν

- η φίλη σας σας έλεγε ότι την κάλεσαν για συνέντευξη;
2. Γιατί πιστεύετε ότι η υπεύθυνη του καταστήματος φέρθηκε έτσι; Το θεωρείτε αυτό μια μορφή διάκρισης; Γιατί (ή γιατί όχι);
 3. Τι θα μπορούσε να κάνει η Βέσνα για αυτό; Νομίζετε ότι θα μπορούσε να αλλάξει την κατάσταση; Τι θα μπορούσαν άλλοι άνθρωποι να κάνουν για αυτήν;
 4. Περιμένετε να γίνει κάτι για αυτή την κατάσταση από τη νομοθεσία; Τι έπρεπε να λέει ο νόμος;
 5. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί στην δική σας χώρα; Αν ναι, ποιες ομάδες θα επηρεάζονταν;

Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τις ομάδες τις αρχικές τους απαντήσεις. Αυτό μπορεί να γίνει θέτοντας σε κάθε ομάδα μια ερώτηση ή ζητώντας από τις ομάδες να δώσουν σύντομες απαντήσεις στις ερωτήσεις. Ο/η εκπαιδευτικός λέει στους μαθητές ότι η ιστορία της Βέσνα είναι πραγματική, συνέβη πριν από μια δεκαετία περίπου, και αργότερα, όταν ρωτήθηκε για τη συμπεριφορά της, η υπεύθυνη του μαγαζιού είπε:

Η απάντηση της υπεύθυνης

“Αισθάνθηκα ότι θα ήταν δύσκολο για τη Βέσνα να εργαστεί εδώ εξαιτίας της απόστασης που θα έπρεπε να διανύει κάθε μέρα για να έρθει στην δουλειά. Θα ήταν ένα ταξίδι οχτώ μιλών με δυο λεωφορεία. Είναι δύσκολο να λειτουργήσει το μαγαζί αν το προσωπικό αργοπορεί. Θα προτιμούσα ένα άτομο από την περιοχή. Το πρόσωπο στο οποίο έδωσα την δουλειά φαινόταν κατάλληλο.”

Ο/η εκπαιδευτικός λέει στους μαθητές ότι κατά την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΔΑ) (Άρθρο 14): “Η απόλαυση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που κατοχυρώνονται με την παρούσα Σύμβαση διασφαλίζεται χωρίς διακρίσεις για λόγους όπως το φύλο, η φυλή, το χρώμα, η γλώσσα, η θρησκεία, η πολιτική ή άλλη πεποίθηση, η εθνική ή κοινωνική καταγωγή, η σχέση με εθνική μειονότητα, η ιδιοκτησία, η γέννηση ή άλλη κατάσταση” και το Άρθρο 2 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ορίζει ότι: “Κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη, χωρίς καμία απολύτως διάκριση, ειδικότερα ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τις θρησκείες, τις πολιτικές ή οποιεσδήποτε άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τη γέννηση ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση.”

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός ρωτά πώς σχετίζονται αυτά τα κείμενα με την περίπτωση της Βέσνα. Κλείνοντας το μάθημα, ο/η εκπαιδευτικός λέει πώς τέλειωσε στην πραγματικότητα η ιστορία της Βέσνα.

Η κατάληξη της ιστορίας της Βέσνα

“Η Βέσνα πήγε την υπόθεσή της σε ένα ειδικό Ευρωπαϊκό δικαστήριο, που εφαρμόζει τον νόμο σχετικά με τις διακρίσεις. Το δικαστήριο συμφώνησε ότι είχε υποστεί διάκριση. Μερικοί από τους ανθρώπους που είχαν κληθεί για συνέντευξη κατοικούσαν μακριά από το κατάστημα. Η κοπέλα που πήρε τη δουλειά ήταν μόνο 16 ετών, λευκή, και η απόσταση κατοικίας της από το κατάστημα ήταν όση και της Βέσνα. Το κατάστημα έπρεπε να αποζημιώσει τη Βέσνα για ηθική βλάβη.”

Ως συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να γράψουν μια επιστολή στον διευθυντή του καταστήματος ή τον δήμαρχο της πόλης. Ο/η εκπαιδευτικός θα βοηθήσει ώστε οι επιστολές να αντικατοπτρίζουν τόσο την άποψη των μαθητών, όσο και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Είναι σημαντικό όλοι οι μαθητές να δουν αυτά τα γράμματα, έτσι ώστε να γίνει συζήτηση και πέραν του σχολικού ωραρίου.

Μάθημα 3

Ισότητα ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες

Ποια πρέπει να είναι η μεταχείριση αντρών και γυναικών;

Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές συνειδητοποιούν την ύπαρξη διακρίσεων λόγω φύλου στην κοινωνία. Είναι σε θέση να κατανοούν την άποψη των θυμάτων διάκρισης με βάση το φύλο, και να αντιδρούν σε περιπτώσεις διάκρισης.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές μελετούν πώς οι ίδιοι, και γενικά η κοινωνία, αντιμετωπίζει τις γυναίκες.
Υλικά	Αντίγραφο μιας ιστορίας από το φυλλάδιο μαθητή 2.2 για κάθε ομάδα τεσσάρων ή πέντε μαθητών. Ένα μεγάλο χαρτί και μαρκαδόρος για κάθε ομάδα.
Μέθοδοι	Συζήτηση και παρουσιάσεις σε μικρές ομάδες.

Γενικές πληροφορίες

Υπάρχει ακόμη πολύς δρόμος να διανυθεί μέχρι οι άντρες και οι γυναίκες να αντιμετωπίζονται ως ισότιμα ανθρώπινα όντα μπροστά στο νόμο αλλά και στην καθημερινή ζωή. Διαφορετικές καταστάσεις στην οικογένεια, στο σχολείο και στην προσφορά ευκαιριών εργασίας συμβάλλουν στην αύξηση της ενσυναίσθησης και της διορατικότητας του ατόμου για να ασχοληθεί με τα θέματα αυτά. Αυτό το μάθημα είναι επίσης μια πρόσκληση για να αλλάξουν κάποιες πρακτικές στην τάξη ή στο σχολείο.

Το μάθημα

Δημιουργούνται ομάδες των τεσσάρων ή πέντε μαθητών. Σε κάθε ομάδα δίνεται μία από τις τρεις ιστορίες του φυλλαδίου 2.2. Αφού οι μαθητές θα τις έχουν διαβάσει καλούνται να συζητήσουν τις ερωτήσεις που συνοδεύουν κάθε ιστορία.

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί μια συζήτηση για κάθε ιστορία, και ο εκπρόσωπος κάθε ομάδας κάνει μια περίληψη της ιστορίας και παρουσιάζει τα αποτελέσματα της συζήτησης της ομάδας.

Μόλις γίνει αυτό, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να διαβάσουν προσεκτικά τον πίνακα και τα κείμενα και να δώσουν δύο παραδείγματα διαφορών φύλου, και δύο διαφορών γένους, για να είναι βέβαιο ότι όλοι οι μαθητές έχουν κατανοήσει τους ορισμούς.

Βιολογικό Φύλο	Κοινωνικό φύλο
Βιολογικά καθορισμένο	Κοινωνικά καθορισμένο
Στατικό, δεν αλλάζει	Δυναμικό, δυνατότητα αλλαγής
“Το φύλο αναφέρεται σε φυσικά διακρινόμενες μεταβλητές με βάση τα βιολογικά χαρακτηριστικά γυναικών και ανδρών.”	“Το γένος είναι έννοια που αναφέρεται σε κοινωνικές διαφορές που αντίθετα με τις βιολογικές, μαθαίνονται, είναι μεταβλητές στο χρόνο και διαφοροποιούνται ανάλογα με ιστορικούς, πολιτισμικούς, γεωγραφικούς, θρησκευτικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες.”

Δίνεται στους μαθητές ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού και ένας μαρκαδόρος. Γίνεται συζήτηση για το αν το σχολείο προωθεί την ισότητα των φύλων. Αν θεωρηθεί ότι την προωθεί, οι ομάδες πρέπει να παρουσιάσουν πέντε παραδείγματα που να ενισχύουν την άποψή τους. Αν η απάντηση είναι “όχι”, θα αναφερθούν πέντε πράγματα που μπορούν να γίνουν για να προωθηθεί η ισότητα των φύλων.

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τα ευρήματά της.

Αν ο/η εκπαιδευτικός θέλει να επεκτείνει την δραστηριότητα ως project, λέει στους μαθητές να επιλέξουν μια ή δυο ιδέες για να τις εφαρμόσουν στο σχολείο. Το σχέδιο θα πρέπει να περιλαμβάνει τον τελικό στόχο, τα διάφορα μέτρα που πρέπει να ληφθούν, τα άτομα που είναι υπεύθυνα και ένα χρονοδιάγραμμα.

Παράδειγμα ενός σχεδίου

Τελικός στόχος:		
Τι πρέπει να γίνει;	Ποιος θα το κάνει;	Πότε πρέπει να είναι έτοιμο;

Μάθημα 4

Κοινωνική δικαιοσύνη

Πώς θα έπρεπε να αντιμετωπίζουμε τις ανισότητες;

Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές συνειδητοποιούν τις σχετικές με το φύλο διακρίσεις που υπάρχουν στην κοινωνία.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές συζητούν περιπτώσεις απονομής δικαιοσύνης. Ξανασκέφτονται ολόκληρη την ενότητα.
Υλικά	(προαιρετικό) Αντίγραφα του φυλλαδίου μαθητή 2.3 και οι ερωτήσεις.
Μέθοδοι	Συζήτηση με βάση το κείμενο, εργασία ανά ζεύγη, κριτική σκέψη.

Γενικές πληροφορίες

Στην κοινωνία μας δεν υπάρχει συναίνεση σχετικά με το τι σημαίνει κοινωνική δικαιοσύνη πραγματικά. Η ιστορία που χρησιμοποιείται σε αυτό το μάθημα έχει ως στόχο να βοηθήσει τους μαθητές να προβληματιστούν σχετικά με τις βασικές αρχές στις οποίες πρέπει να βασίζεται η κοινωνική δικαιοσύνη, ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύει την πολυπλοκότητα του θέματος.

Το μάθημα

Ο/η εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές ότι θα τους δώσει μια ιστορία χωρισμένη σε τέσσερα μέρη και αφού τη διαβάσουν θα ακολουθήσει συζήτηση. Διαφορετικά, μπορεί η ιστορία να διαβαστεί από τον/την εκπαιδευτικό δυνατά.

Κατόπιν ο/η εκπαιδευτικός χωρίζει την τάξη σε ζευγάρια και δίνει σε κάθε ζευγάρι το φυλλάδιο μαθητή 2.3. Αυτό μπορεί να διαβαστεί δυνατά από τον/την εκπαιδευτικό, να το διαβάσει ένας μαθητής, ή να το διαβάσει ο καθένας μόνος του.

Αντίγραφο εκπαιδευτικού: πρώτο μέρος

“Περισσότερο από μια ώρα πέρασε μεταξύ του πρώτου συναγερμού και του βυθίσματος του κρουαζερόπλοιου ‘The Queen Maddy’. Έτσι οι επιβάτες είχαν χρόνο να οργανωθούν πριν μπουν στις σωσίβιες λέμβους. Μια ισχυρή καταγίδα προκάλεσε τη συντριβή του πλοίου πάνω σε ένα πετρελαιοφόρο, με αποτέλεσμα το ναυάγιο.

Μετά από δώδεκα ώρες, μερικές από τις σωσίβιες λέμβους έφτασαν σε ένα βραχώδες νησί. Ήταν ωοειδούς σχήματος, με περίπου 1.5 χμ μήκος και το μισό πλάτος, και ένα μέρος του ήταν καλυμμένο από πλούσια βλάστηση. Δεν υπήρχε άλλο νησί σε κοντινή απόσταση. Αυτό το μάλλον ηλιόλουστο νησί ήταν ακατοίκητο, εκτός από την οικογένεια Richalone, που κατοικούσε σε μια πολυτελή βίλλα στην κορυφή του λόφου και είχε στην ιδιοκτησία της το νησί.

Πριν από χρόνια, αυτή η οικογένεια εγκαταστάθηκε στο νησί, χωρίς επαφή με τον έξω κόσμο, απλά παραλαμβάνοντας κάθε μήνα φρέσκα τρόφιμα, πετρέλαιο και άλλα προϊόντα που χρειάζονταν. Η ζωή τους ήταν καλά οργανωμένη: παρήγαγαν το δικό τους ηλεκτρικό ρεύμα, μπορούσαν να αγοράσουν αρκετό φαγητό, και διέθεταν όλες τις σύγχρονες ανέσεις. Στο παρελθόν, ο ιδιοκτήτης ήταν ένας πετυχημένος επιχειρηματίας. Μετά από μια σύγκρουση με τις αρχές για φορολογικά θέματα, απογοητεύτηκε από τη ζωή και αποφάσισε να διακόψει την επαφή με τον κόσμο.

Ο ιδιοκτήτης του νησιού είχε παρακολουθήσει τις σωσίβιες λέμβους να φτάνουν στο όμορφο νησί του και πήγε να συναντήσει τους ναυαγούς.

Ο/η εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές ότι το πρώτο θέμα που πρέπει να εξετάσουν είναι αν, κατά τη γνώμη τους, ο ιδιοκτήτης του νησιού είναι θηθικά υποχρεωμένος να αφήσει αυτούς τους ανθρώπους να μείνουν στο νησί. Για να βοηθήσει τους μαθητές να καταλήξουν σε ένα συμπέρασμα, θα διαβάσει μια σειρά από δηλώσεις (που αναφέρονται παρακάτω) και κάθε ζευγάρι θα αποφασίσει με ποια δήλωση ή δηλώσεις συμφωνεί και γιατί. Οι μαθητές συζητούν ανά ζεύγη και καταγράφουν τις απαντήσεις τους.

- A. Ο ιδιοκτήτης μπορεί να αρνηθεί στους ναυαγούς να μείνουν στο νησί του.
- B. Ο ιδιοκτήτης μπορεί να αρνηθεί στους ναυαγούς να μείνουν στο νησί του αλλά να τους προμηθεύσει με την απαραίτητη τροφή και νερό.
- C. Ο ιδιοκτήτης μπορεί να αρνηθεί σε όσους δεν μπορούν να πληρώσουν (με χρήματα, κοσμήματα ή εργασία) να μείνουν στο νησί του.
- D. Ο ιδιοκτήτης πρέπει να τους επιτρέψει να μείνουν στο νησί όσο είναι απαραίτητο. Οι ναυαγοί έχουν την ηθική υποχρέωση να σεβαστούν την ιδιωτική ζωή και την περιουσία του ιδιοκτήτη.
- E. Ο ιδιοκτήτης πρέπει να επιτρέψει στους ναυαγούς πρόσβαση άνευ όρων και να τους θεωρήσει συνιδιοκτήτες τους νησιού.

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να θέσει ερωτήσεις όπως, “Πόσοι έχουν επιλέξει την δήλωση Α;” “Πόσοι έχουν επιλέξει την δήλωση Β;” «Γιατί;»

Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει το δεύτερο μέρος της ιστορίας.

Αντίγραφο εκπαιδευτικού: δεύτερο μέρος

“Ο ιδιοκτήτης του νησιού αποφάσισε να αφήσει τους ναυαγούς να παραμείνουν στο νησί για κάποιο διάστημα, αναμένοντας ότι θα πλήρωναν για τις υπηρεσίες και τα τρόφιμα. Όσο υπήρχαν τρόφιμα από το πλοίο, αρνήθηκε να τους πουλήσει οπιδήποτε.

Οι ναυαγοί ήταν δεκατρείς. Ήταν ο Victor, η έγκυος γυναίκα του Joseph, και τα δύο τους παιδιά (3 και 7 ετών). Ο Abramovitch, 64, ένας πλούσιος έμπορος κοσμημάτων, ήταν το μεγαλύτερο σε ηλικία μέλος της ομάδας και δεν είχε συγγενείς ή φίλους. Είχε μαζί του μια συλλογή χρυσών δαχτυλιδιών, διαμάντια και άλλα πολύτιμα κοσμήματα. Ο John, η Kate, ο Leo και ο Alfred ήταν τέσσερις νεαροί φίλοι, που ήταν δυνατοί, υγείς και ικανοί. Είχαν ζήσει μαζί σε μια εναλλακτική κοινότητα και είχαν ανακαινίσει το σπίτι που έμεναν μόνοι τους.

Η Maria, δικηγόρος με μερική απασχόληση στο πανεπιστήμιο, η οποία μπορούσε να περπατήσει αργά εξαιτίας προβλημάτων στο αριστερό πόδι και το ισχίο της (αποτέλεσμα ατυχήματος). Συνοδευόταν από τον Max, το βοηθό της στο πανεπιστήμιο, και ταξίδευαν προς τις ΗΠΑ για να δώσουν μια διάλεξη σε ένα συνέδριο και να συζητήσουν για την έκδοση ενός βιβλίου με έναν εκδότη. Και οι δύο ήταν ειδικευμένοι στο ποινικό δίκαιο, αλλά δεν τα χέρια τους δεν “πιάνανε”. Τέλος, αλλά όχι λιγότερο σημαντικοί, ήταν ο Marko και η φίλη του η Vicky, οι οποίοι ήταν μέλη του πληρώματος, και την τελευταία στιγμή, είχαν πάρει ότι μπορούσαν από την αποθήκη του πλοίου: κονσέρβες φαγητού, μπισκότα, λάδι και τηγάνια. Όλοι οι ναυαγοί είχαν κάποια χρήματα μαζί τους, αλλά ο λοστρόμος Marko είχε ένα μεγάλο χρηματικό ποσό, το οποίο είχε κλέψει από ένα διαμέρισμα στο τελευταίο λιμάνι που είχαν πάει.

Στο νησί υπήρχε ένα μικρό, παλιό υπόστεγο στην πλαγιά του λόφου πολύ κοντά στη θάλασσα. Είχε μόνο ένα δωμάτιο και μπορούσε να χρησιμεύσει ως πρωτόγονο καταφύγιο για δύο ή τρία άτομα.”

Ο/η εκπαιδευτικός εξηγεί ότι κάθε ζευγάρι πρέπει να αποφασίσει, σε ποιον, κατά τη γνώμη του, θα επιτραπεί η χρήση του καταφυγίου. Στη συνέχεια, διαβάζει τις παρακάτω δηλώσεις και ζητά από τους μαθητές να συζητήσουν σε ζευγάρια με ποια δήλωση ή δηλώσεις συμφωνούν, γιατί και αν έχουν κάποια άλλη λύση:

- A. Η έγκυος γυναίκα και τα παιδιά.
- B. Οι τέσσερις νεαροί φίλοι, που είναι οι μόνοι ικανοί να το ανακαινίσουν.
- Γ. Ο έμπορος κοσμημάτων, που πληρώνει (έτσι θα μπορούν οι υπόλοιποι να αγοράσουν τρόφιμα).
- Δ. Ο λοστρόμος και η φίλη του, με την προϋπόθεση ότι θα μοιραστούν τα τρόφιμα που έχουν με τους υπόλοιπους.
- Ε. Η δικηγόρος, που μπορεί να μεσολαβήσει στις φιλονικίες ανάμεσα στους άλλους ναυαγούς.

Μετά από αυτή την δραστηριότητα, δίνεται το επόμενο μέρος της ιστορίας.

Αντίγραφο εκπαιδευτικού: τρίτο μέρος

“Οι ναυαγοί έπρεπε επίσης να αποφασίσουν τι θα γινόταν με τα τρόφιμα που είχε μαζί του ο λοστρόμος, και που δεν είχε πρόθεση να μοιραστεί. Στην πραγματικότητα, μοιράζοντάς τα θα περιορίζονταν οι δυνατότητες επιβίωσης για τον ίδιο και τη φίλη του.”

Τώρα τα ζευγάρια καλούνται να εξετάσουν ποιος θα λάβει φαγητό από τις προμήθειες του πλοίου. Ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει πάλι τις παρακάτω δηλώσεις και ζητά από τους μαθητές να συζητήσουν σε ζευγάρια με ποια δήλωση ή δηλώσεις συμφωνούν, γιατί και αν έχουν κάποια άλλη λύση.

Α. Πρέπει να επιτραπεί στον λοστρόμο να κρατήσει τα τρόφιμα για τον εαυτό του και τη φίλη του.

Β. Τα διαθέσιμα τρόφιμα πρέπει να μοιραστούν ισόποσα σε όλους τους ναυαγούς.

Γ. Τα διαθέσιμα τρόφιμα μπορούν να αγοραστούν από τον καλύτερο πλειοδότη (είτε με χρήματα, αγαθά ή υπηρεσίες).

Κατόπιν, ακολουθεί το τελευταίο μέρος της ιστορίας.

Αντίγραφο εκπαιδευτικού: τέταρτο μέρος

Σε ζευγάρια, οι μαθητές συζητούν ποιος θα μπορούσε να ζητήσει από τον ιδιοκτήτη τρόφιμα και με ποιο τρόπο.

“Οι ναυαγοί αποφάσισαν ότι τα τρόφιμα έπρεπε να μοιραστούν, χωρίς καμία αποζημίωση. Ανάγκασαν το Μάρκο να παραδώσει τις προμήθειές του επικαλούμενοι την αίσθηση της ηθικής υποχρέωσης. Μετά από μια εβδομάδα τα τρόφιμα τέλειωσαν και η μοναδική λύση ήταν να προμηθευτούν τροφή από τον ιδιοκτήτη της έπαυλης.”

Ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει τις παρακάτω δηλώσεις και ρωτά τους μαθητές με ποια ή ποιες συμφωνούν, γιατί και αν θεωρούν ότι υπάρχει άλλη λύση.

Α. Ο κάθε ένας χωριστά θα πρέπει να διαπραγματευτεί τους όρους συναλλαγής (πληρωμή με χρήματα, κοσμήματα ή εργασία). Σε αυτή την περίπτωση, η οικογένεια με τα παιδιά και η δικηγόρος με τον βοηθό της θα έχουν ιδιαίτερο πρόβλημα.

Β. Όλοι οι διαθέσιμοι πόροι (κοσμήματα, χρήματα) θα έπρεπε να μοιραστούν σε όλους, ανεξάρτητα από τον αρχικό τους ιδιοκτήτη. Το φαγητό που θα αγοραζόταν με αυτόν τον τρόπο θα ήταν για όλους. Επιπλέον, τροφή θα μπορούσε να αγοραστεί σε ατομικό επίπεδο, σε ανταλλαγή με εργασία.

Γ. Το ίδιο με την περίπτωση Β, με την διαφορά ότι ο καθένας θα έπρεπε να εργαστεί στον βαθμό που μπορούσε, και τα τρόφιμα που θα αποκτούνταν με αυτό τον τρόπο θα μοιράζονταν ισόποσα.

Δ. Ο έμπορος κοσμημάτων μπορεί να αγοράσει ό,τι θέλει να πουλήσει ο ιδιοκτήτης, και να “βοηθήσει” τους υπόλοιπους δίνοντας τρόφιμα.

Κατόπιν, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να καθοδηγήσει τη συζήτηση με τέτοιο τρόπο ώστε να βοηθήσει τους μαθητές να μεταφέρουν την ιστορία στην πραγματική ζωή:

Γνωρίζετε παρόμοιες καταστάσεις στην κοινωνία μας;

Α. ... στη γειτονιά σας ή την οικογένειά σας;

Β. ... στη χώρα σας;

Γ. ... σε παγκόσμια κλίμακα;

Ποιες πραγματικές καταστάσεις γνωρίζετε όπου παρουσιάζεται αδικία στον τρόπο κατανομής τροφής, νερού, στέγασης, κ.λπ.;

Α. ... στην γειτονιά σας ή την οικογένειά σας;

Β. ... στην χώρα σας;

Γ. ... σε παγκόσμια κλίμακα;

Γιατί;

Στο τέλος αυτού του μαθήματος πρέπει να γίνει μια συζήτηση για την κεντρική έννοια της ενότητας. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αποφασίσει να προσθέσει ένα επιπλέον μάθημα. Αρχικά, ο/η εκπαιδευτικός κάνει μια εισήγηση για τις έννοιες της ισότητας και της ετερότητας σε αυτή την ενότητα. Μπορεί επίσης να ετοιμάσει ένα φυλλάδιο με διάφορους ορισμούς. Οι μαθητές, σε μικρές ομάδες, θα πρέπει να σκεφτούν τα τέσσερα μαθήματα που προηγήθηκαν: Τι συζήτησαν; Τι έμαθαν; Ποια νέα ζητήματα αντιλήφθηκαν; Καταλήγουν σε προτάσεις για τους τρόπους αντίδρασης στην άνιση μεταχείριση στη ζωή τους.

Φυλλάδιο μαθητή 2.1

Η ιστορία της Βέσνα

Η Βέσνα, μία Ρομά, περιγράφει το περιστατικό που της συνέβη:

“Είδα μια αγγελία για πωλήτρια στη βιτρίνα ενός καταστήματος ρούχων. Ζητούσαν άτομο μεταξύ 18 και 23. Είμαι 19, έτσι πήγα και ρώτησα την υπεύθυνη για την δουλειά. Μου είπε να ξαναπάω σε δυο μέρες γιατί δεν υπήρχαν πολλές αιτήσεις για την δουλειά.

Ξαναπήγα δύο φορές και μου είπε πάλι το ίδιο. Περίπου μια βδομάδα αργότερα ξαναπήγα στο κατάστημα. Η αγγελία για την δουλειά ήταν ακόμα στη βιτρίνα. Η υπεύθυνη ήταν πολύ απασχολημένη για να με δει, αλλά μου είπαν ότι το κενό είχε καλυφθεί.

Όταν έφυγα από το μαγαζί, ήμουν τόσο συγχυσμένη που ζήτησα από μια φίλη μου, όχι Ρομά, να πάει και να ρωτήσει για την δουλειά. Όταν γύρισε μου είπε πως της είχαν πει να πάει για συνέντευξη την Δευτέρα.”

Ερωτήσεις

1. Πώς θα νιώθατε αν αυτό που συνέβη στη Βέσνα συνέβαινε σε εσάς; Πώς θα αντιδρούσατε αν η φίλη σας σας έλεγε ότι κλήθηκε για συνέντευξη;
2. Γιατί, νομίζετε, ότι η διεύθυνση του καταστήματος συμπεριφέρθηκε με αυτό τον τρόπο; Θεωρείτε ότι αυτό είναι μια μορφή διάκρισης; Γιατί (ή γιατί όχι)?
3. Τι θα μπορούσε να κάνει η Βέσνα; Πιστεύετε ότι θα μπορούσε να αλλάξει την κατάσταση; Τι θα μπορούσαν άλλοι άνθρωποι να έχουν κάνει για λογαριασμό της;
4. Περιμένετε ο νόμος να κάνει κάτι για μια τέτοια κατάσταση; Τι θα έπρεπε να λέει ο νόμος;
5. Θα μπορούσε το ίδιο να συμβεί στη χώρα σας; Αν ναι, ποιες ομάδες θα επηρέαζε;

Φυλλάδιο μαθητή 2.2

Άντρες και γυναίκες: η ιστορία

Ιστορία 1

“Μου έχει συμβεί πολλές φορές. Μετά το δείπνο, η μητέρα μου περιμένει από τα παιδιά της να πάρουν όλα τα πιάτα και τις κατσαρόλες στην κουζίνα, να καθαρίσουν το τραπέζι, να πλύνουν τα πιάτα, να βάλουν τα πάντα μέσα στα ντουλάπια και όλη η κουζίνα να είναι τακτοποιημένη και καθαρή. Για άλλη μια φορά οι δυο αδερφοί μου, αν και είναι μεγαλύτεροι από εμένα, μου είπαν ότι αυτή η δουλειά δεν είναι για αυτούς, και ότι έπρεπε να την κάνω εγώ, απλά επειδή είμαι κορίτσι. Δε διαμαρτυρήθηκα αυτή τη φορά, γιατί ήμουν αναστατωμένη. Παραπονέθηκα στον πατέρα μου, αλλά μου είπε ότι ήταν καλό να εξασκούμαι, και ότι ήταν μια καλή προετοιμασία για να γίνω νοικοκυρά.”

Ερωτήσεις

1. Μπορείτε να φανταστείτε να συμβαίνει αυτό στην οικογένειά σας;
 2. Φανταστείτε ότι είστε αυτό το κορίτσι: τι θα θέλατε να πείτε στα αδέρφια σας; Και στον πατέρα σας;
 3. Συμφωνείτε με το Άρθρο 1 της Οικουμενικής Διακήρουξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου; Πώς εφαρμόζεται στην παραπάνω ιστορία;
- “Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα ”.

Ιστορία 2

“Εξι αγόρια βρίσκονταν κοντά μου στην αυλή του σχολείου. Με κοιτούσαν και με «πείραζαν». Είπαν: ‘Παιδιά, είστε σίγουροι ότι αυτό είναι κορίτσι; Να το ψάξουμε;’. Ένας από αυτούς με πλησίασε, σκοπεύοντας να με αγγίξει. Άλλα την τελευταία στιγμή εμφανίστηκε στην αυλή ο διευθυντής, και τα αγόρια έφυγαν.”

Ερωτήσεις

1. Μπορείτε να φανταστείτε αυτό να συμβαίνει στο σχολείο σας; Δώστε παραδείγματα.
2. Φανταστείτε πως είστε αυτό το κορίτσι – τι θα θέλατε να πείτε σε εκείνα τα αγόρια;
3. Φανταστείτε ότι ένα άλλο αγόρι είδε το επεισόδιο από απόσταση. Θα μπορούσε να επέμβει; Γιατί/γιατί όχι; Πώς θα μπορούσε να το κάνει;
4. Θεωρείτε ότι αυτό το περιστατικό είναι “σεξουαλική παρενόχληση” σύμφωνα με τον παρακάτω ορισμό;

“Η σεξουαλική παρενόχληση είναι οποιαδήποτε συμπεριφορά που λεκτικά, πρακτικά ή ψυχολογικά επιδρά στη σεξουαλική φύση του ατόμου ή θίγει την αξιοπρέπειά του ή προκαλεί εκφοβισμό, εχθρότητα, ή ταπεινωτικές, απειλητικές ή παρόμοιες καταστάσεις και η οποία ενεργοποιείται από άτομα διαφορετικού φύλου ή διαφορετικού σεξουαλικού προσανατολισμού, και η οποία για το θύμα αντιπροσωπεύει ακατάλληλη σωματική, λεκτική, υπαινικτική ή άλλη συμπεριφορά.”

Ιστορία 3

“Ως νεαρή μηχανικός, έκανα αίτηση για τη θέση του διευθυντή τεχνικής συντήρησης σε ένα εργοστάσιο οικοδομικών υλικών. Έλαβα μέρος σε γενικές, τεχνικές, και ψυχολογικές εξετάσεις, μαζί με άλλα 24 άτομα, που εκτός από εμένα ήταν όλοι άντρες. Μετά από αυτή τη φάση, επιλέχθηκαν πέντε άτομα για συνέντευξη με τον γενικό διευθυντή. Αν και στις εξετάσεις ήμουν ανάμεσα στα τρία πρώτα άτομα, δεν κλήθηκα για συνέντευξη (οι πληροφορίες είναι εμπιστευτικές από φιλικό άτομο που εργάζεται στο γραφείο προσωπικού). Χωρίς να αναφερθώ στις πληροφορίες, προσπάθησα να μιλήσω με τον γενικό διευθυντή.

Όταν κατάφερα να μιλήσω μαζί του, ρώτησα αν έπαιξε ρόλο το γεγονός ότι ήμουν γυναίκα. Το αρνήθηκε, αλλά παραδέχθηκε ότι οι γυναίκες μπορεί να μείνουν έγκυος μετά από μερικά χρόνια, και αυτό σε μερικά επαγγέλματα προκαλεί προβλήματα συνέχειας. Είπε επίσης ότι ειδικά αυτό το επάγγελμα θα ήταν δύσκολο για μια γυναίκα, καθώς όλοι οι εργαζόμενοι στην τεχνική ομάδα ήταν άντρες, και συμπεριφέρονταν μάλλον πρωτόγονα. Θα έπρεπε να θεωρήσω τον εαυτό μου τυχερό που δεν επιλέχθηκα”.

Ερωτήσεις

1. Μπορείτε να σκεφτείτε να συμβαίνει αυτό σε μια εταιρεία στην περιοχή σας;
2. Φανταστείτε πως είστε αυτή η γυναίκα: τι θα θέλατε να πείτε στον γενικό διευθυντή;
3. Πιστεύετε ότι ο γενικός διευθυντής σε αυτή την περίπτωση ενεργεί ενάντια στους νόμους της χώρας σας; Αν ναι, πώς θα το αποδείξετε;

“Ολες οι μορφές διακρίσεων με βάση το φύλο στην διαδικασία απασχόλησης, στην διαφήμιση κενών θέσεων, στην διαδικασία επιλογής, την απασχόληση και την απόλυση είναι αντίθετες προς τις διατάξεις του νόμου.”

Φυλλάδιο μαθητή 2.3

Το ναυάγιο

Πρώτο μέρος

“Περισσότερο από μια ώρα πέρασε μεταξύ του πρώτου συναγερμού και το ναυάγιο του κρουαζιερόπλοιου ‘The Queen Maddy’. Έτσι οι επιβάτες είχαν χρόνο να οργανωθούν πριν μπουν στις σωσίβιες λέμβους. Μια ισχυρή καταιγίδα προκάλεσε τη συντριβή του πλοίου πάνω σε ένα πετρελαιοφόρο, με αποτέλεσμα το ναυάγιο.

Μετά από δώδεκα ώρες, μερικές από τις σωσίβιες λέμβους έφτασαν σε ένα βραχώδες νησί. Ήταν ωοειδούς σχήματος, με περίπου 1.5 χμ μήκος και το μισό πλάτος, και ένα μέρος ήταν καλυμμένο από πλούσια βλάστηση. Δεν υπήρχε άλλο νησί σε κοντινή απόσταση. Αυτό το μάλλον ηλιόλουστο νησί ήταν ακατοίκητο, εκτός από την οικογένεια Richalone, που κατοικούσε σε μια πολυτελή βίλλα στην κορυφή του λόφου και είχε στην ιδιοκτησία της το νησί.

Πριν από χρόνια, αυτή η οικογένεια εγκαταστάθηκε στο νησί, χωρίς επαφή με τον έξω κόσμο; απλά παραλαμβάνοντας κάθε μήνα φρέσκα τρόφιμα, πετρέλαιο και άλλα προϊόντα που χρειάζονταν. Η ζωή τους ήταν καλά οργανωμένη: παρήγαγαν το δικό τους ηλεκτρικό ρεύμα, μπορούσαν να αγοράσουν αρκετό φαγητό, και διέθεταν όλες τις σύγχρονες ανέσεις. Στο παρελθόν, ο ιδιοκτήτης ήταν ένας πτευχημένος επιχειρηματίας. Μετά από μια σύγκρουση με τις αρχές για φορολογικά θέματα, απογοητεύτηκε από τη ζωή και αποφάσισε να διακόψει την επαφή με τον κόσμο.

Ο ιδιοκτήτης του νησιού είχε παρακολουθήσει τις σωσίβιες λέμβους να φτάνουν στο όμορφο νησί του και πήγε να συναντήσει τους ναυαγούς.”

Δεύτερο μέρος

“Ο ιδιοκτήτης του νησιού αποφάσισε να αφήσει τους ναυαγούς να παραμείνουν στο νησί για κάποιο διάστημα, αναμένοντας ότι θα πλήρωναν για τις υπηρεσίες και τα τρόφιμα. Όσο υπήρχαν τρόφιμα από το πλοίο, αρνήθηκε να τους πουλήσει οτιδήποτε.

Οι ναυαγοί ήταν δεκατρείς. Ήταν ο Victor, η έγκυος γυναίκα του Josephha, και τα δύο τους παιδιά (3 και 7 ετών). Ο Abramovitch, 64, ένας πλούσιος έμπορος κοσμημάτων, ήταν το μεγαλύτερο σε ηλικία μέλος της ομάδας και δεν είχε συγγενείς ή φίλους. Είχε μαζί του μια συλλογή χρυσών δαχτυλιδιών, διαμάντια και άλλα πολύτιμα κοσμήματα. Ο John, η Kate, ο Leo και ο Alfred ήταν τέσσερις νεαροί φίλοι, που ήταν δυνατοί, υγιείς και ικανοί. Είχαν ζήσει μαζί σε μια εναλλακτική κοινότητα και είχαν ανακανίσει το σπίτι που έμεναν μόνοι τους.

Η Maria, δικηγόρος με μερική απασχόληση στο πανεπιστήμιο, η οποία μπορούσε να περπατήσει αργά εξαιτίας προβλημάτων στο αριστερό πόδι και το ισχίο της (αποτέλεσμα αυχήματος). Συνοδευόταν από τον Max, το βοηθό της στο πανεπιστήμιο, και ταξίδευαν προς τις ΗΠΑ για να δώσουν μια διάλεξη σε ένα συνέδριο και να συζητήσουν για την έκδοση ενός βιβλίου με έναν εκδότη. Και οι δύο ήταν ειδικευμένοι στο ποινικό δίκαιο, αλλά δεν τα χέρια τους δεν “πιάνανε”. Τέλος, αλλά όχι λιγότερο σημαντικοί, ήταν ο Marko και η φίλη του η Vicky, οι οποίοι ήταν μέλη του πληρώματος, και την τελευταία στιγμή, είχαν πάρει ότι μπορούσαν από την αποθήκη του πλοίου: κονσέρβες φαγητού, μπισκότα, λάδι και τηγάνια. Όλοι οι ναυαγοί είχαν κάποια χρήματα μαζί τους, αλλά ο λοστρόμος Marko είχε ένα μεγάλο χρηματικό ποσό, το οποίο είχε κλέψει από ένα διαμέρισμα στο τελευταίο λιμάνι που είχαν πάει.

Στο νησί υπήρχε ένα μικρό, παλιό υπόστεγο στην πλαγιά του λόφου πολύ κοντά στη θάλασσα. Είχε μόνο ένα δωμάτιο και μπορούσε να χρησιμεύσει ως πρωτόγονο καταφύγιο για δύο ή τρία άτομα.”

Τρίτο μέρος

“Οι ναυαγοί έπρεπε επίσης να αποφασίσουν τι θα γινόταν με τα τρόφιμα που είχε μαζί του ο λοστρόμος, και που δεν είχε πρόθεση να μοιραστεί. Στην πραγματικότητα, μοιράζοντάς τα θα περιορίζονταν οι δυνατότητες επιβίωσης για τον ίδιο και τη φίλη του.”

Τέταρτο μέρος

“Οι ναυαγοί αποφάσισαν ότι τα τρόφιμα έπρεπε να μοιραστούν, χωρίς καμία αποζημίωση. Ανάγκασαν τον Μάρκο να παραδώσει τις προμήθειές του επικαλούμενοι την αίσθηση της ηθικής υποχρέωσης. Μετά από μια εβδομάδα τα τρόφιμα τέλειωσαν και η μοναδική λύση ήταν να προμηθευτούν τροφή από τον ιδιοκτήτη της έπαυλης.”